

מסורת הש"ס

(א) וְלִי הַתָּמָר (ב) לְעֵיל עֵה.
ק. קיח: קָתָן ק. קָתָן.
קמ. סוּסָה לָא: וְלִי עֵה.
מבטות ו. סבבות סה.
(ג) וְנִיחוּר פִּי בְּחֹמֶת נִקְבֵּי הַיָּם
קָתָן מֵאֵן נִשְׁמַע לִי לְעוֹר
כְּשֶׁאֵין מִשְׁפָּטֵינוּ מוֹכַחַת מִלֵּילָה
לֵאלֹהִים בְּעֵי לְעוֹר וְאֵין לִי הַנֶּאֱמָר
מִמֶּנּוּ וְלֹא דְמִי לְפָסִיק רִשָּׁא
עֵבֶר לְוָפִי פִי וְהַ יִּמְיָשָׁן
קוֹשֶׁת הַמֶּסֶךְ דִּי עֵה דְשָׁקִיל הָא
דְּמִיָּה בְּתַמִּיד נִשְׁמַע מִנָּה
פִּסְקָה וְרָא (ד) וְיִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל
(ה) לְעֵיל ו. יִצְחָק ו. יִשְׂרָאֵל.
ט: עֵה, (ו) וְלִקְטָן קָתָן.
(ז) קָתָן קָתָן, (ח) רִשָּׁא מִיָּן,
(ט) וְלִקְטָן קָתָן לִמֵּשׁ שֶׁ
פִּי, רִשָּׁא מִיָּן.

מוסף רש"י

מורה ר"ש בפסוק רישיה
ולא ימות. בלומר אחרון
לשם בניהו ו. בשבת ואני
רוצה שמתם, דכיון דלוי
אפשר שלח מתות מתמדין
חשיב ליה, וכו' אמרין דבר
שאל מתמדין מותר כגון רבי
דלפניו ליה גלגל חסיד, וכן
גורר אלם משה כחל מוסל
ונבל שאל מתמדין עבד
הרין, ואע"פ דלפניו למשה
דלמח עבד הרין, כיון דלא
מתמדין להכי ואפשר לגרירה
כגון הרין, כי עבד נמי
הרין דהי מלכא גמורה לא
מחייב, אבל היי דוהאי עבד
מורה (שבת דף ג'). יתר על כן
אמר ר' יהודה. לעיל משה
אמר כן בצטת עליה מות לית
בשבת לוי הרין וכו' גמרי
המפושלן להרין, דש"י ר'
יהודה לנטולו מתיה משום
פי חקקה וירד וסותם, נפקין
כל גנות העיר (ערוכין דף א').
וקאמר בנתיבא יתר על כן.
אפילו היי דלפני פי חקקה
הואל ואכא שמי מחייב
מעליה, מחילה בית מלך
ומחילת מן השני מחייב סגי
בתקנתא פורתא (ערוכין דף א').
בשני צדי הרין, ו. כגון ר'
(ערוכין דף א'). ערשה לחי מוכין
ולחי מוכין. בשמי פלות
אחד מן הכתוב להכי נעלמא
(ערוכין דף א') לחי מלך אלף פלח
בית המלך ולחי מלך אלף
פלות השני לאחור בית עמלן,
והוא חמשה לשני דלפי
הרין ומוחר לנטול מות
לית (ערוכין דף א') דקאמר ר'
יהודה מן מחילת הוי רבי
מדאורייתא, והא איכא שמי
מחילת מעליה, מחילתא של
בית (ערוכין דף א').

מוסף תוספות

א. [ו]היה ליה למיסר. מוס'
ההל"ש קתו: דיה ופליגי.
ב. דרמפליגי לעיל. מוס'
ההל"ש ג. א"כ היתר גמור
הוא. מוס' ההל"ש T. אלא
מכא סבורא פירך ליה
דאמאי שרי להביא תיק
שיש בחבור מנות לצורך
הצלת ספר כיון דמצי
למשנינה. מוס' ההל"ש.
ה. המפורש לעיל (ב. עט).
מוס' ההל"ש. ו. ומתוכין
להוציא לחה, דא לאו
צטרא היה אסיר מדרבנן.
מוס' ההל"ש. ז. ואפילו
בשבת הוי מפשיטין את
העור שלם. מוס' ההל"ש.
ח. דהבא. מוס' ההל"ש.
ט. בהדי הנך דרדו שבת.
מוס' ההל"ש. י. ל"י לרב
חסדא. מוס' ההל"ש.
יא. להציל, כיון דלכו"ע
אסור לטלטל שם. מוס'
ההל"ש. יב. [ו]איכא
לאחלוף בהדי. רש"י.
ג. דש"י וכו' גבי אוכלין
ומשקין. מוס' ההל"ש.
ד. ולא לדרך שהוא מציל
כתבי הקודש קאמר
דכתבי הקודש מצילין אפי'

(א) מי דמי. תיק הספר נעשה בסיס לדבר המותר לנטולו בלא שום
דליקה דספר בר טלטול הוא ולדבר האסור כגון מעות: הלא.
האי עור נעשה בסיס לדבר שכולו אסור בטיטולו שהבשר אסור
לנטולו בלא חזי לאכילה עד אורחא דפסח אינו נאכל אלא בלילה
ואני ורבי ישמעאל לית ליה כבוד
שמים בנאכל להדיט ואפילו הוי עור
תורת כלי עליו מיתסר משום דהוי
בסיס לאיסור וכו'. דהוא גופיה לאו
בר טלטול הוא: א"ס מביאין תיק
שנכחו מעות. דהוי בסיס לדבר
שכולו אסור ומניח בו ספר להצילו
ואינו נריך להשליך המעות כדמפרש
ואזיל לא נטלטל עור אגב הנשר:
אי נימא דמדיהא דאית ביה. מעות
עס הספר לא שדי להו לא מנריך
ליה תנא דכיון למשנינה דקתני
ואע"פ שיש בנכחו מעות: איטוי
נמי מייסגין. מעלמא מאחת זית
הבית תיק ובתוכו מעות להניח
בתוכו ספר ולהציל: מי דמי. היכא
דהספר מונח עס המעות להיכא
דהוא בל עכשיו להצילו עס המעות
ולתת בו ספר: ה"ס. דספר ומעות
בתוכו להכי לא מנריך ליה
למשנינה: דילמא אדמידי וכו' נפלה
דליקה. על הספר: הלא. אדמייתי
ליה וישנינה דרך צילתו: כדאמרין
מעיקרא. בלא פליגי אלא בהפסטה
ומייתי רבנן ראייה מתין הספר
דמנתי דמליין מעות אגב ספר
כרי הדיט אגב כרי גבזה הואיל
ולאיכא שהות למשנינה וה"ג אגב
כרי גבזה דכל פעל ה' למענהו
יפשיט: ודקשיא לך כו' בלא צני
ליה לעור. אינו נריך לו לעור ואינו
מתכוין להפשיט משום עור ולא דמי
להפשט אילין ומחשית דמשכן: והא
ר"ש מודה בפסיק רישיה ולא ימות.
והכא אע"ג בלא מיכוין מייפשה הוא:
דשקיל ליה צנריו. צמחיות דקות
מפשיט ומותר דאין דרך הפשטה בך
ולאו מלאכה הוא אלא שבות: שני
לחיים. לפתח שאין לו מחילה: וכו'
מזוי שאינו מפושל. כלומר מזוי
הניתר בכל הלכותיו בין בעירוב בין
בשאר דברים וכל היתר שאר מצוות
יש לו כגון שיתוף מנזאות: וסרייהו.

רבנן וכן במירא סבירא להו כר"א דלמא אין מזוי ואפילו סתום
ניתר בלחי א' ואשמעינן בן במירא דבהלל כחצי הקדש לא
בעינן לחיים כרבי אליעזר: מפושל קריס ליה. נהי נמי דבעי ר'
אליעזר לחיים מיהו מפושל לא מיקרי: ועוד לרבנן. דלמארי
לשאינו מפושל וקאמרת דהיינו מזוי הניתר בכל הלכותיו: נגיל
לתוכו אף אוכלין ומשקין. כמו לאחר המעורבת ואמאי פלגינהו
מהדדי דגבי ספר קתני למצוי שאינו מפושל וגבי אוכלין קתני
להיכן מצילין אותן לאחר המעורבת: דמשמע אבל למצוי לא: שני
מחילום. מלכא ומלכא: שני לחין. לחי לכל פתח ופתח: אליצא
דרכי יהודה. דלמא בשמי מחילום סגי ושני לחיים ואמא בן
במירא למימר דלגבי ספר מודה ר' יהודה דגבי צדד דג' מחילום
הוו: לדידך נמי. איכא למיפדך כאתקפתא דלעיל: לרבנן. כיון
דלמרת דתרווייהו כר' יהודה לרבנן דלמארי שאינו מפושל ומפרשי
ליה לשאינו חסר כלום כר' יהודה בלא צני אלא שמי מחילום ושני
לחיים אי הכי לרבנן יליל לתוכו אוכלין ומשקין כמו לאחר המעורבת:
אלא

בין מזוי משותף למצוי שאינו משותף דמשותף יהא מותר להציל לתוכו אוכלין ומשקין ואמאי נקט^{טז} חצר מעורבת:
א"ר אבא רבה ב'. תימה מה תירך רבה מקושא דנציל לתוכו אוכלין ומשקין^{טז} ואומר ר"י דרבה רוצה לומר דרבנן סבירי כרבי יהודה
דוקא לצורך הגלגל כמצי הקדש ולא לצורך אחר ואזי פריך משום דלאנו נראה לו סבירא שיסבירו כר' יהודה לחלואין ומשני אבאי
ג' מחילום כו' ולאבאי לא סבירי רבנן כר"א לחלואין דר"א להלגל כמצי הקדש סגי בלחי אחד כדמסיים ואזיל ואפילו לרבי אליעזר כו':
הא

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

ק"ו.

הבא נעשה בסיס לדבר האסור. פי' בקונטרס שהבשר אסור
לנטול שיהי אינו ראוי לאכילה עד הלילה ואינו נראה
דא"כ היכי קאמר לא נטלטל עור אגב צמר כיון דבשר אסור
לנטול ונראה דלכ"ע צמר מותר לנטול אע"ג דמלך דשרי ו צמר
תפל בעלמא לנטול היינו משום דחזי
לכלבים והכא לא חזי לכלבים מ"מ
משום ציון קדשי שמים שרי לכ"ע
ובטלטול עור אגב צמר הוא דפליגי
והא דקאמר הכא דהוי בסיס לדבר
האסור היינו קודם שנשחטה היה
בסיס לדבר האסור שכל הצמחה
מוקפה היא מנטולו:

מי דמי התם אדחבי והבי נפלה
דליקה. וא"ת אמאי לא קאמר^{טז}
התם נעשה בסיס לדבר המותר
ולדבר האסור הכא נעשה בסיס
לדבר האסור גירדא וי"ל דאין נראה
לו תלמך כיון דהשתא סבור שכול
לנער מעות מין הכיס ואפילו הכי א"ס
לנער^{טז} ושרי כל שהוא עושה להלגל
ס"ת ה"ה דשרי להציל תיק שיש בו
מעות גירדא:

אדחבי והבי אשידינהו. משמע
דאי לא מצי למשני
המעות הוה מצי להציל המיק עס
המעות להציל צו ס"ת וא"כ כשאנו
מופשט אלא עד החמה מותר לכ"ע
לנטול הואיל ולא מצי שדי ליה ולא פליגי
אלא כשהופשט לגמרי כדפי' לעיל:

דשקיל ליה בבריו. פירש
צקונט' דאיכא שבות
צכה"ג וקשה דהוה ליה למייתי
בפסחים צפקין אלו דברים (דף סה):
הפשט דדמי שנת צהדי הנהו שבות
דקתני התם דחזו שנת ונראה לר"י
דליכא אפילו שבות דלוינו מפשיט
כשיעור חשיבות עור יחד' ולא דמי
למפיש מורסא^{טז} דהתם פתח קעציד
אף שא"ל וכן כד מוזיקין מ"מ כד
הוא אצל הכא בלא קא עבד הפשט
אפי' שבות ליכא:

(דשקיל ליה בבריו). וא"ת דמני'
צקונט' תמיד נשחט (פסחים
סה:). תנא (י' חשכה כל אחד ואחד נוטל
פסמו צעורו אס כן לאו צבדו היה
מופשט ומשמע דבשבת איירי דלממתי'
דהתם קאי דקתני ארבעה עשר שחל בשבת^{טז} ואיכא למימר בלא קאי
אשבת א"ז נוטלו צעורו שנפשט עד החמה ועוד אומר ר"י דאיכא
למימר דרבנן^{טז} לדבר רבי ישמעאל קאמרין לדידן מותר להפשט
לגמרי לדידך אודי לן מיהא דמוותר להפשט צנריו וא"ת לפי זה
ה"ל למיחשך התם דחייט הפשט^{טז} וי"ל דבפלוגמא לא קא מיירי
דלר' ישמעאל לא דמי ליה הפשט כלל ואע"ג דחשיב הכרבתו
והשחטו מחוץ לתחום דפליגי צה ר"ע ור' אליעזר לא חשיב לה
פלוגמא דר"א דשמותי הוא ועוד דמההיא פלוגמא ילפינן דהואה
אינה דוחה להכי קתני לה:

ש"ש מחיצות ושני לחיים ב'. השתא האי דמפרש לה הכי
ומוקי מריוהו אליצא דר"א ולא צני למימר שלם מחילום
ולחי א' אינו מפושל ובלא לחי זהו מפושל והוה מפרש אליצא
דהלכתא היינו משום דקצ"ר דכלא לחי כלל לא הוה שרי בן במירא^{טז}
דמי כרמלית^{טז} וכל דמי לאחר שאינה מעורבת דקסיף^{טז}:

ועוד דרבנן נציץ לתוכו אוכלין ומשקין. (י' ואמאי) נקט חצר
מעורבת) ו^{טז} ואדמפלגי בין חצר מעורבת למצוי הוה לן לפלוגי
חצר מעורבת:

א"ר אבא רבה ב'. תימה מה תירך רבה מקושא דנציל לתוכו אוכלין ומשקין^{טז} ואומר ר"י דרבה רוצה לומר דרבנן סבירי כרבי יהודה
דוקא לצורך הגלגל כמצי הקדש ולא לצורך אחר ואזי פריך משום דלאנו נראה לו סבירא שיסבירו כר' יהודה לחלואין ומשני אבאי
ג' מחילום כו' ולאבאי לא סבירי רבנן כר"א לחלואין דר"א להלגל כמצי הקדש סגי בלחי אחד כדמסיים ואזיל ואפילו לרבי אליעזר כו':
הא

עין משפט
נר מצוה

בא מ"י פ"ז מהלכות
שבת הל' ג סנה עשין
א טו"ש פ"ח סימן שסג
ספ"ק וספ"ק די:

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה (מי דמי
וכו' כגון מעות הכל האי
וכו' אסור בטלטול) תל"מ
י"ג ס"א ועיקר מי דמי
תיק הספר נעשה בסיס
לדבר המותר לנטול
בלא שום דליקה דספר
בטיטול הוא הכא האי
עור נעשה בסיס לדבר
האסור בטלטול כו':

רבינו הגאון

ואהדר להו מי דמי תיק
נעשה בסיס לסי' שמותר
לנטול, עור נעשה בסיס
לנטול, אסור לנטול. אלא
לכשר אסור לנטול. אלא
הכי קאמר ליה כו'. ודחה
ר' נימא דמצינו מי דמי התם
תיק נעשה בסיס לסי' ת'
שארין מותר ולמעוה שהן
האור, הכא בבשר כולל
אסור. ודבר רב אשי
ואמר הכי אחריו ליה
אם מביאין מעלמא תיק
שיש בו מעות להציל בו
ס"ת אנו לא נטלטל עור
אגב בשר. והא מנ"ל,
א"כ נימא דיקת מניח מזה
התיק שיש בו מעות וס"ת
היין מסידי המעות מותר
אין תיק ומציל ס"ת לבדו
אלא אתה מציל אפילו
להציל הספר. אם יש בתיק
מעות, כן קא יש מעות
בתיק והצרכת להביאו
להציל ס"ת אינך מוסי'
למעות. מותר. דילמא
שני התם במקום שכבר
הגיעה הדליקה עד הספר
ואם יתעסק בהשלכת
המעות תאלצם להלכה,
אבל בתיק הדליקה לא
הגיעה והולכין להביא תיק
להציל הספר. אם יש בתיק
מעות אסור לנטול עד
שילכסו. ושני רב אשי
לערלם כדאמרין מעיקרא,
ודקא אמרת הכי בטלטול
התיק בלעזר מלאכה,
כגון דמתכוין לגלות הבשר
ואין כוונתו לעור. ואקשינן
והא אבוי ורבא דאמרי
תרווייהו מודה ר"ש דסבר
דבר שאינו מחובר שרי
בפסיק רישיה ולא ימות,
כגון זה אמרין אומר
המפשיט איני מחובר לעור,
דומה לאומר הגני מחתך
ראש זה העוף ואין כוונתי
לשחוט, כגון זה אפילו
שמשען שוחט הוא.
ואקשינן דשקיל ליה בבריו,
פי' בריו נקבים, והכי קאמר
מלך דמבוע ליה כשהוא
מפשיט מוכחא מילתא
דלא בעי ליה לעור, ולא
דמי לפסיק רישיה ולא
ימות. ולהיכן מצילין אותו
למבוי שאינו מפושל. וכן
הלכה, ולית הלכתא כבן
בתירא דאמר אפילו למבוי
המפושל. והיכי דמי מבוי
שאינו מפושל שמצילין בו
כתבי הקודש.

טז. בספא גבי הצלת אוכלין. רש"י. טז. וכיון דרבה גופיה הוא דאוחיב הכי לרב חסדא, היכי לא
אודרה בפירוקה מוקף פירכא גופא. מ' ר"ק.